

سرطان تخمدان

Cancer of the ovary

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اراک

فاطمه بابایی - کارشناس پرستاری
تحت نظارت سرکار خانم سلیمی -
سوپر وایزر آموزشی
تابستان 1400

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اراک

مقدمه:

سرطان تخمدان مهمترین علت مرگ و میر ناشی از سرطان سیستم تناسلی در ایالات متحده است. به رغم معاینه جسمی دقیق تومورهای تخمدان به سختی مشخص می شوند زیرا در عمق لگن قرار دارند. علت مشخصی برای سرطان تخمدان مشخص نشده، اما حاملگی و داروهای جلوگیری از بارداری اثرات حفاظتی دارند. تاریخچه خانوادگی در اقوام درجه یک، سن بالا، منارک زودرس، یائسگی دیر هنگام و چاقی ممکن است خطر ابتلا را بیفزایند. در 5 تا 10% موارد، سرطان تخمدان فAMILIARY بوده و بیشتر به جهش در ژن های BRCA1 (شایعترین) و BRCA2 (کمتر شایع) مربوط است.

پاتوفیزیولوژی:

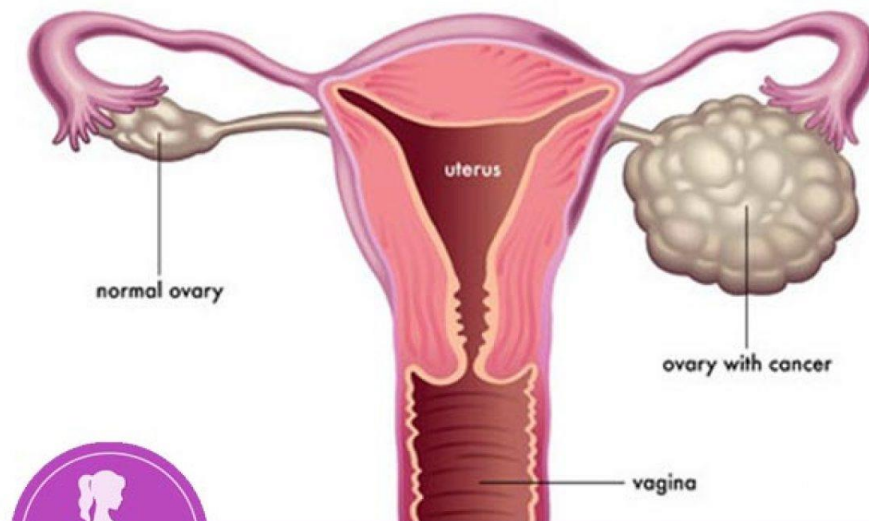
بیشتر سرطان های تخمدان (90%) منشأ اپیتلیال دارند ،سایر تومورها مثل تومورهای سلول تخم و تومورهای استرومال (10%) می باشند.

تومورهای تخمدان اگر تکثیر یا تهاجم نداشته باشند ،در دسته خوش خیم قرار میگیرند،اگر تکثیر یابند اما تهاجم نداشته باشند ،در دسته ی مرزی و اگر تهاجم داشته باشند به عنوان بدخیم طبقه بندی می شوند.

سرطان تخمدان

Ovarian Cancer

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اراک

تظاهرات بالینی:

1. احساس فشار در لگن، افزایش دور شکمی، نفخ، کمر درد، یبوست، درد شکمی، فوریت در ادرار، سوء هاضمه، درد با و لگن

2. علائم مبهم گوارشی (GI) بدون علت مشخص

3. تخمدان قابل لمس در زنان بعد یائسگی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اراک

ارزیابی و روش های تشخیص:

1. هیچ تست و مکانیسم غربالگری وجود ندارد. نشانگرهای تومور قابل بررسی هستند. به وسیله معاینات لگنی در خانم های برخطر میتوان به تشخیص کمک کرد.

2. هرگونه بزرگی تخمدان باید مورد توجه قرار گرفته و بررسی شود. معاینات لگنی نمیتواند به تشخیص زودرس سرطان تخمدان کمک کند و بررسی های تصویربرداری لگن همواره قطعی نیست.

3. اولتراسوند ترانس واژینال و تست آنتی ژن CA-125 در زنان برخطر کمک کننده هستند.

تدابیر طبی:

1. درمان انتخابی خارج کردن به وسیله ی جراحی است
2. پیگیری قبل از عمل میتواند شامل انمای باریم یا کولونوسکوپی، تست های بخش فوقانی دستگاه گوارش، MRI، اولتراسوند، رادیوگرافی قفسه سینه، رادیوگرافی داخل و CT اسکن میباشد
3. مرحله بندی تومور با استفاده از سیستم تومور ، غدد لنفاوی و متاستازها (TNM) برای هدایت درمان تعیین می گردد.
4. هیستریکتومی کامل از راه شکم به همراه سالپنگوآووفورکتومی دوطرفه و امنتکتومی، نمونه گیری از غدد لنفاوی اطراف آئورت ولگن ، بیوپسی از دیافراگم، بیوپسی از پریتوئن و سیتولوژی روش های درمانی احتمالی هستند.
5. شیمی درمانی شامل رایج ترین نوع درمان می باشد. ترکیب تاکسان و پلاتینوم است . پکلی تاکسیل (تاکسول) و کاربوپلاتین (پاراپلاتین)
6. درمان های جدیدتر در موارد عود فرآورده های لیپوزومال، تجویز دارو در داخل پریتوئن ، واکسن های ضد سرطان ، آنتی دادی های مونوکلونال علیه آنتی ژن های سرطان، ژن درمانی و درمان های ضد آنژیوژنیک می باشند.

تدابیر پرستاری:

1. اقدامات پرستاری شامل درمان های مرتبط با جراحی، پرتودرمانی، شیمی درمانی و تسکین را انجام دهید.

2. عوارض درمان و جراحی شکمی را بررسی کنید، علائم بروز عوارض را به پزشک گزارش دهید.

3. نیازهای عاطفی بیمار شامل تمایل برای بچه دار شدن را تعیین نمایید. با تامین راحتی، توجه و مراقبت از بیمار حمایت عاطفی به عمل آورید. به بیمار امکان بیان احساساتش در باره بیماری و احتمال مرگ را فراهم کنید.

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اراک

پیشگیری:

این راهبردها می‌تواند به کاهش ابتلا به سرطان تخمدان کمک کند، گرچه تضمین صددرصدی در این مورد ایجاد نمی‌کند:

قرص‌های ضدبارداری خوراکی: مصرف قرص‌های ضدبارداری خوراکی می‌تواند 40 تا 50 درصد از خطر ابتلا به سرطان تخمدان را کاهش دهد. این کاهش خطر به خصوص پس از 5 سال مصرف این قرص‌ها چشمگیرتر می‌شود. به طور کلی هر چه طول مدت مصرف این قرص‌ها بیشتر باشد، احتمال اثر محافظتی آنها در برابر سرطان تخمدان بیشتر می‌شود.

تغییرات رژیم غذایی و ورزش: بسیاری از کارشناسان برای کمک به پیشگیری از سرطان تخمدان خوردن غذای کم‌چربی، پرفیبر و کاهش مصرف گوشت قرمز و اجتناب از مصرف الکل را پیشنهاد می‌کنند. بررسی‌ها نشان داده‌اند رژیم غذایی کم‌چربی که دست کم برای چهار سال ادامه داشته باشد، می‌تواند خطر سرطان تخمدان را کاهش دهد.

به علاوه انجام ورزش دست کم سه بار در روز برای پایین نگه داشتن میزان چربی بدن نیز به پیشگیری سرطان تخمدان کمک می‌کند. در افراد 18 ساله و بالاتر که ضریب توده بدنی یا BMI که بیشتر از 25 باشد، خطر سرطان تخمدان را بالا می‌برد.

بارداری و شیردهی از پستان:

گرچه نباید تصمیم به بچه‌دار شدن را صرف بر مبنای کاهش خطر سرطان تخمدان گرفت، اما بررسی‌ها نشان داده‌اند که در زنانی که باردار شده‌اند نسبت به زنانی که باردار نشده‌اند، خطر سرطان تخمدان 30 تا 60 درصد کاهش می‌یابد.

همچنین اگر اولین فرزند یک زن قبل از 30 سالگی او به دنیا آمده باشد، این خطر بیشتر کاهش می‌یابد و با هر بارداری بعدی این خطر بیشتر کاهش می‌یابد. به نظر می‌رسد شیردهی از پستان نیز اثر محافظتی در برابر سرطان پستان داشته باشد.

مشاوره ژنتیک:

مشاوره ژنتیک در صورتی که زنی سابقه خانوادگی مبنی داشتن ژن‌های مربوط به افزایش خطر سرطان تخمدان را داشته باشد، توصیه می‌شود.

در این مورد فرد پیش از انجام آزمایش ژنتیکی برای این مورد باید در مورد منافع و مخاطرات این آزمایش‌ها با پزشکش مشورت کند. یک آزمایش منفی ممکن است باعث آسودگی خاطر زن شود، اما مثبت بودن آن‌ها ممکن است تشویش خاطر او را باعث شود. با این وجود بسیاری از زنان در معرض خطر بالای سرطان تخمدان احساس می‌کنند مشاوره ژنتیک می‌تواند به آنها کمک کند با اطلاع در مورد نحوه پیشگیری از سرطان تخمدان تصمیم بگیرند.

بستن لوله‌ها: بستن لوله‌ها یک عمل جراحی است که در آن لوله‌های فالوپ (لوله‌های رحمی) بسته می‌شوند. در زنانی که پس از بچه‌دار شدن لوله‌هایشان را بسته‌اند، خطر سرطان تخمدان کاهش پیدا می‌کند، هر چند که علت این اثر محافظتی به طور دقیق مشخص نیست.

برداشتن تخمدان:

اگر زنی بالای 40 سال است و به علت یک بیماری غیرسرطانی مانند فیبروئیدهای رحمی باید تخمدان‌هایش برداشته شود، ممکن است تصمیم بگیرد ضمن این عمل تخمدان‌هایش را هم بردارند تا احتمال ابتلا به سرطان تخمدان در آنها کاهش یابد. انجام این عمل را که به آن تخمدان‌برداری پیشگیرانه می‌گویند، مورد اختلاف بوده است، زیرا ممکن است باعث یائسگی زودرس در زنان قبل از سن یائسگی شود.

تخمدان‌برداری پیشگیرانه معمولاً برای زنانی توصیه می‌شود که تعداد بچه‌هایشان کامل است و سابقه خانوادگی قوی سرطان تخمدان دارند. توجه داشته باشید که حتی برداشتن تخمدان تضمین‌کننده صددرصد پیشگیری از سرطان تخمدان نیست، چرا این سرطان هنوز ممکن است از سلول‌های پوشاننده حفره لگن منشا بگیرد.

منابع:

CLINICAL HANDBOOK FOR BRUNNER &
SUDDARTH,S
TEXTBOOK OF
Medical_Surgical Nursing
th Edition14

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اراک